Any III - Núm. 135. Barcelona, 11 Setembre, 1902.

Literatura
Arts
Ciencias

Periódich catalanista

SURT ELS DIJOUS

Redacció y Administració:
Plassa del Teatre, 6, entressol.

Número corrent. . . . . 20 céntims
» atrassat, ab folletins. . 40 »
» » sense folletins. 25 »

SUMARI:

La rahó dels fets, per Joseph Arnau.—Las representacions de Munich, per Salvador Vilaregut.—La merla engaviada, per G. Vilanova.—Matinada d'estiu, per Jaume Terri.—La Filosofia Grega antiga: II, per Pompeyus Gener.—Frisant, per Claudi Omar y Barrera.—La Societat Filarmónica madrilenya, per Joaquim Pena.—Soli, per A. Font y Laporte.—La veu dels esclaus, per Plàcit Vidal Rosich.—Teatres, per Emili Tintorer.—Novas.

FOLLETÍ:

TITELLAS FEBLES, per Frederich Pujulá y Vallés. Plech 5.

NATURA, per John Ruskin, traducció de Cebriá Montoliu. Plech 15.

LA RAHÓ DELS FETS

Els successos desenrotllats el diumenje al mati en el barri de la Barceloneta, venen á demostrar que no es ara ocasió propicia pera celebrar las anunciadas festas.

No relatarém lo ocorregut perque massa ho han fet ja'ls periódichs d'informació; peró creyém ha arribat l'hora de dir que si Barcelona vol que se la tingui per un poble sensat, no deu, no pot fer las festas projectadas mentres els seus conciutadans no gosin de tots els drets constitucionals.

Si altres motius no hi hagués pera suspendre las festas, foran prou las dugas morts ocorregudas el diumenje, morts que no deuhen reduhir el dol á las familias de las víctimas, sinó que deurian exténdrel per tota la població, ja que venen á demostrar la poca seguritat que tenen els barcelonins de retornar á sas llars sans y bons, després d'haverne surtit sense la més mínima prevenció.

Mentres durin las actuals circunstancias, sabut es qu'están prohibidas totas las aglomeracions de gent, y ¿quin espectacle's realisará durant las festas que's preparan, en que'l número dels reunits no traspassi'l límit senyalat per la llei qu'avuy estém obligats á acatar?

Els partidaris de las festas podrán objectar que las autoritats, durant aquells dias, serán tolerants y permetrán els grupos com els han permés en altres actes que res tenen que veure ab la política; peró aquests partidaris son incapassos de respondre de qu'en una d'aquestas aglomeracions no surtirá un mal aconsellat qualsevol que, per exemple, donará un crit subversiu, y llavoras l'autoritat, no per capritxo, sinó per dever, té la obligació de fer lo que la llei li mana, sembrant el pánich y omplint de desconsol á una multitut que s'haurá llensat al

carrer ab l'intent de buscar un rato d'esbarjo ab l'espectacle que s'estigui celebrant.

No: Barcelona, devant de la poca seguritat qu'actualment disfruta, deu aplassar las festas pera millor ocasió, ó sia pera quan poguém tenir els mateixos drets de que gosan las altras provincias.

Llavoras, y sols llavoras, es quan podrém divertirnos, perque si no, nostras alegrias serian molt semblantas als cants que surten de darrera las reixas de las presons, que sols serveixen pera expressar la pena reconcentrada dins del cor de qui'ls entona.

Y si, després dels successos del diumenje, l'Ajuntament de Barcelona persisteix en son acort de celebrar las festas de la Mercé, sense garantias; si las comissions de carrers y plassas no suspenen pera millor ocasió las diversions anunciadas; si las societats adheridas no volen guardar pera temps normal la celebració dels seus *sports*, pitjor pera ells, puig demostrarán la seva inconsciencia.

Y si — lo que no voldriam — en una de aquestas aglomeracions de qu'hem parlat hi ocorregués alguna desgracia, caygui tota la responsabilitat sobre'ls que, sense fer cas de nostras observacions, han llensat á un poble trist á la joya, donantli una serie de festivals que no tenen rahó d'ésser en las actuals circunstancias.

JOSEPH ARNAU.

LAS REPRESENTACIONS DE MUNICH

En l'hermós *Prinz-Regenten-Theater* de la gran capital bávara, centre brillantissim del art en totas sas manifestacions, hi hem presenciat las representacions del *Lohengrin*, *Tannhäuser*, *Els Mestres Cantors de Nuremberg* y *Tristan é Isolda*, produhintnos, en conjunt y en lo que's refereix á la serietat y mérit d'interpretació, un efecte semblant al experimentat en las representacions de Bayreuth, si bé no sempre ab el mateix esclat y la mateixa forsa qu'en aquesta darrera ciutat.

Comensant pel teatre, quasi igual al de Bayreuth, veyém tot seguit que, mentres aquest corprén per sa sobrietat, sa severitat y son mancament absolut de luxo, el del Princep Regent enlluherna per sa decoració luxosa, brillant, espléndida, portada á cap ab el gust més refinat y ab un sentit artistich tan de debó, qu'en la nostra terra encara no hi hem somniat.

La representació del *Lohengrin* va produhirnos una sorpresa gran, com si's tractés d'un'obra enterament nova. Aquella *ópera* qu'han fet tantas vegadas al Liceu, batejantla ab tal nom, no ho ha sigut may el veritable *Lohengrin* que va pensar y va escriure Wagner, donchs ademés de sufrir mutilacions de tota mena y per tots cantons, se'l presenta escénicament, á Barcelona, d'una manera indigna y fastigosa y se'l vesteix aprofitant totas las rampoynas de cala Malatesta. Ja no volém insistir sobre la manera de cantarlo y d'executarlo orquestalment, donchs, salvas rarissimas excepcions, es tot al revés de la manera que Wagner ho volia.

Lo mateix dihém del *Tannhäuser*, paraula per paraula. Aquestas dugas magnificas creacions wagnerianas son las que s'han presentat al nostre públich més escandalosament desfiguradas. S'han fet *parodias* del *Tristan* y del *Capvespre*, peró'l *Lohengrin* y'l *Tannhäuser* del Liceu ni á *parodias* arriban. Alló son *gatadas!*

A Munich hem vist una interpretació notable del *Lohengrin* y una colossal del *Tannhäuser*, podent afirmar que, després del *Parsifal*, el *Tannhäuser* ha sigut la creació wagneriana que, vista en sa terra, més ens ha impresionat.

La distingida artista inglesa Lilian Nordica va presentarnos una Elsa ideal, espléndida per tots conceptes. Gracias á Deu! Ja hem vist una Elsa! Quina compenetració més fonda ab el tipo seductor de la donzella brabantina! Quina veu més hermosa! Quin modo de frasejar! També la Senger-Bettaque va donarnos una interpretació acabada de la gran figura d'Ortruda. El baritono

Feinhals molt bé en el Telramond, y'l tenor Walther, un xiquet fluix en el primer acte, feu y cantá ab gran conciencia é intensitat dramática las grans escenas del acte segón, complertament desconegudas á Barcelona, donchs al Liceu las suprimeixen totas; estigué molt felis en la escena ab Elsa en la cambra nuvial, y digué ab gran misteri tot el *racconto* (diguemne *racconto!*) y ab forsa delicadesa tota la escena final. En Scholz feu un heralt acceptable, y en Moest un Rey tan sols regular.

Els chors, extraordinaris, inmensos! No hi há paraulas pera llohar justament aquella vida y moviment que donan á totas las escenas del judici del primer acte. Cóm aclaman al Rey, després de son parlament! Cóm s'interessan ab l'acusació de Telramond! Cóm se divideixen sas opinions, uns á favor del comte acusador, altres entristits per lo qu'ell atribuheix á Elsa! Ab quina ansietat esperan al cavaller qu'ha de presentarse á la palestra pera vindicarla, després del toch de clarins repetit per dugas voltas! Y ab quina alegria, uns, y estupefacció altres, veuhen venir á Lohengrin! Cóm l'aclaman, al convéncers de qu'es el defensor d'Elsa! Es un trevall escénich senzillament magnifich, que dona un relleu grandiós al drama. No dihém res de la esplendidesa ab que cantan tota la escena de las bodas, y del esvalot de la diana del ultim quadro, donchs tot fa la ilusió de la realitat.

La orquesta, que á Munich també es de primer ordre, molt brillant y animada dirigida per l'Herman Zumpe.

La presentació escénica es superba. Las decoracions molt hermosas y de gran carácter, en especial la del segón acte. Els trajos que vesteixen els artistas tots, de gran riquesa y propietat histórica. Las agrupacions de massas y conjunts escénichs d'una plástica incomparable, y totas las transformacions mágicas del final de l'obra, que tan fástich fan *á casa*, d'un gust artistich exquisit.

Hem dit que á Munich haviam vist una interpretació colossal del *Tannhäuser*. Efectivament, ho va ésser. Tots els que hi varen pendre part, varen estar á igual altura, resultant un conjunt magnifich. La soprano Bertha Morena va donarnos una Elisabeth exquisida. Dotada aquesta artista d' una veu hermosa y extensissima, d'un temperament dramátich de primera forsa y d'una esbelta y arrogant figura, va dir y cantar tota la seva hermosa part ab ánima, ab un sentiment extraordinari. Ab quin esclat d'alegria més viu va saludar la sala dels cantors de son castell, en el comens del segón acte! Ab quin sentiment més gran va dir la pregaria sublim del ultim, y cóm feu tota la escena següent! La Senger-Bettaque va fer la part de Venus ab gran conciencia artistica. El tenor Heinrich Knote va agradarnos molt com á cantant y com á actor, interpretant el paper de protagonista; lo mateix qu'en Feinhals, qu'encarná la hermosa figura de Wolfram de Escheinbach. Molt bé en Klöpfer en el Landgraf. Tots els altres, ab els chors y la orquesta, dirigida també per en Zumpe, arrodoniren el conjunt ab sa contribució magistral; está superba la massa choral en totas las grans escenas del segón acte, que foren jugadas y cantadas á la perfecció.

Las decoracions que s'exhibiren eran preciosas, en especial las dugas que representan la mateixa vall emboscada de la Wartburg, ab sos aspectes primaveral y tardorench, com també la de la gran sala de festas del castell, d'una grandaria y d'un esclat superb; y la de la gruta de Venus, ab totas sas transformacions y combinacions lluminosas. Els trajos de tots els artistas, chors y comparsas inclussiu, del més rigorós sigle XIII, y d'un luxo y carácter tan gran, que no recordém haver vist may en cap teatre una presentació d'indumentaria tan espléndidament rica, luxosa y artistica.

Com á quadros de vida escénica moguts ab art incomparable, mereixen menció especial l'arribáda dels faunes, en el *Venusberg*, y'l *rendez-vouz de chasse* del primer acte. Quin espetech de trompas! Quina animació entre'ls cassadors monters y'ls portadors de canillas de gossos! Y en el segón, totas las escenas de la marxa, del certamen y del esvalot produhit per las trovas de Tannhäuser.

¿Qué'n dirém de las bellesas y de la frescor poética de la comedia musical *Els Mestres Cantors de Nuremberg?* Quina impresió més fonda produheix sa representació! Quin aspecte de Wagner més nou y més hermós! Quina *bonhomie* traspúa tota l'obra, rublerta alhora d'honradesa y exquisit sentiment artistich! Quina nota popular més tipica y més justa! El medi en que l'acció's desenrotlla ja no pot ésser més enciser: la incomparable Nuremberg á la meytat del sigle XVI, ab sos gremis d'arts y oficis, sa confraria de Mestres Cantors, aferrats bonament á las rutinas y á las reglas, sos aprenents aixerits y entremaliats, sas comares enredayres y plenas de bons intents, sas batussas de carrer, quan las cúpulas, cimboris, campanars y teulats punxaguts se destacan negrosos en el celatje de la mitja nit de Sant Joan, mentres la lluna plena avansa per las blavors nocturnas y la trompa del *sereno* ressona pels carrers solitaris al brill esmortuhit de son llanternó; y ab sas festas poéticas al ayre lliure, vora'l riu, plenas de burgit y d'animació, calentas y fogosas com una tela de Rubens. Tot aquest hermós quadro d'época pintoresca y característica, hermosejat pels amors del cavaller de Stolzing y la bellissima Eva Pogner, la filla del argenter, y alegrat per las ridiculesas del gran Sixtus Beckmesser, es dominat per la majestuosa y gegantina figura de Hans

Sachs, l'artista popular, el sabater poeta, idolatrat per sos confrares y per son poble y nirvi principal de tota l'acció dramática.

Aquesta obra, que poética y musicalment resulta de lo més hermós de Wagner, ha obtingut á Munich una interpretació de conjunt admirable. El gran baritono Theodor Bertram estigué encarregat del paper de Sachs, y va ferlo y cantarlo á la perfecció, vestintlo y caracterisantlo ab tota la dignitat que requereix semblant personatje histórich. Va agradarnos molt, com á actriu, la Ella Tordek, encarregada de la deliciosa part d'Eva. Llástima que las deficiencias de sa veu deslluhissin bon xich la manera finissima, picada de certa desinvoltura graciosa, ab que va presentar el tipo. La Staudigl va fer una Magdalena irreprotxable, lo mateix que l'Albert Reiss, que va estar extraordinari fent el bellugadis y esparvillat David. En Josef Geis va donarnos un Beckmesser perfecte, posant en la interpretació del seriós *schreiber* tot son gran talent d'actor cómich y de cantant conciensut. El tenor Walther surti ayrós de sa part de Cavaller de Stolzing. Fou el que va estar menys bé, ab tot y presentar el personatje ab gran sinceritat y noblesa.

Totas las demés parts molt encertadas. La orquesta, baix la batuta d'en Zumpe, molt rebé, y'ls chors no cal dirho, inmensos, extraordinaris, fent y cantant la dificilissima escena de las «batussas de vehinat» del final del segón acte, y tot el quadro ab que acaba l'obra, d'un modo superior á tot elogi.

Las decoracions, totas molt hermosas y ben pintadas, reproduhint exactament els llochs, encara subsistents á Nuremberg, en que passá l'acció. El quadro final, superb de vida, de llum y de color. Semblava qu'al escenari hi feya sol de debó. No cal afegir que l'obra es vestida ab la propietat més escrupulosa.

Ab una memorable representació del sublim *Tristan é Isolda*, que fou dirigida pel nostre respectable amich l'eminent mestre Franz Fischer, á qui devém l'atenció y'l goig d'haver pogut assistir á un ensaig general de la mateixa, tanquém nostras impresions d'aquestas magnificas representacions wagnerianas, que tant ens han fet disfrutar artisticament á Bayreuth y á Munich, durant el mes d'agost passat.

Després d'aquesta representació, podém afirmar resoltament que coneixém tot el valor artistich d'aquesta obra dramática y musical, exaltació suprema del amor terrenal, que s'esvaheix, perseguit per la fatalitat y la desgracia, en las ombras supremas de la mort deslliuradora.

Ab quina passió fogosa, ab quina ubriaguesa divina y ab quins arrebats trágichs fou portada la orquesta per en Fischer! No hi há paraulas per'alabarho com es degut! Sols després de sentirho y gaudirho, un exclama, per poch ficat qu'estigui dins del ambient del poema:—«Es aixó, no pot ésser res més qu'aixó!»—La entrada de Tristan en la tenda d'Isolda, en el primer acte, á bordo del navili que'ls porta á Cornuailles, la diu la orquesta ab una intensitat y forsa qu'arriba á l'ánima. Quina ansietat en tota la primera escena del segón acte y quina passió en tot el *duo!* (diguemne *duo*). No parlém ja del ultim acte, perque sas escenas, vistas á Munich, ens emocionan tan fondament, que ens fan perdre tota facultat y tot intent de transcriureho ab la ploma.

La interpretació fou excelent, y á trossos perfecta. La Lillian Nordica va donarnos una encarnació de la Isolda, espléndida. Sempre va estar bé, peró especialment en el segón acte. El tenor hamburgués Pennarini, un xich parat é insegur en el primer acte, s'animá en el segón, pera fernos un tercer acte inmens, produhintnos una gran impresió. En Bertram feu un Kurwenal ferreny y decidit, cantantlo, vestintlo y caracterisantlo molt bé. Espléndit en Klöpfer en el Rey Marke. Ab quina sinceritat va dir tot el parlament del final del segón acte! La Staudigl extraordinaria en la Brangäne.

La presentació escénica, superba. Decoracions y trajos donan á l'obra un gran carácter llegendari del Nort, y no un carácter de época determinada, com equivocadament y contra las precisas indicacions de Wagner, se li donava en nostre Liceu. El vaixell del primer acte, molt ben disposat, fa tota la ilusió, lo mateix que'l parch misteriós del segón y las runas de Kareol, ab sa gran extensió de mar, en el tercer. Els efectes de llum están graduats y disposats á Munich, tant en aquesta obra com en las anteriors, ab la mateixa precisió y justesa que á Bayreuth.

Y aquí posém punt final á las nostras impresions rápidas y desordrenadas dels festivals de Bayreuth y de Munich, celebrats aquest any, dels que'ns ne recordarém ab gran goig tota la vida.

LA MERLA ENGAVIADA

Acostumada desde novella á moures dins las estretors de la gavia, may la veuréu, com altres aucells tancats, esbategar bojament d'alas ab desitjos frisosos de llibertat, topant barroera contra'ls filats que la empresonan. No més de tant en tant, pausadament y obrint molt poch las alas, baixa del saltador, pera tornarhi ben prompte. Acompanya á

aquests moviments calmosos y sempre iguals la monotonia d'un cant estrafet que'l vellet de la casa va ensenyarli. La pobra merla, com un poeta amanerat, ab la tonada cansonera y banal de las cornetas dels regiments saluda l'aubada, canta al mitj dia y despedeix al sol ponent, y may xiula altras notas aquella gola nascuda pera esgranar refiladas de tons suaus com els reflexos envellutats del plomatje de las merlas mateixas, modulacions que las bosquetanas sembla hagin aprés escoltant las sonoritats de las ayguas, las notas vibrants del rajolí de la font, el gluch-gluch dels escorralls de la riera, las veus trencadas del rech que saltirona, el ressó apagat de la deu fonda...

Tot lo que d'atrayent té'l cant de las merlas bosquerolas, té d'enutjós el xiular pesat de la que cuydan els meus vehins, que'm distréu quan trevallo, que'm torba'l repós, que m'interromp sempre, com la deria dins el cervell d'un boig. Aquella taca fosca d'entre'ls jonchs groguenchs de la gavia ha esdevingut la meva pesadilla. Lluny d'ella també'm sembla sentir, me trobi allá hont me trobi, la cantarella fastigosa: en societat, ohint repetir als homes semblants frases fetas, idéntichs pensaments buyts, rebent á tota hora la impresió dels mateixos actes insignificants y descolorits de gent engaviada, esclava de lo convencional y ensinistrada en els rutinarismes. Fins en la solitut se'm repeteix la sensació enutjosa, presentantse de sobte, enterbolintme y encongintme'l pensament, removent el solatje de las preocupacions antigas, els remordiments inesborrables, els recorts molestosos que sempre tornan, que inesperadament se repeteixen...

Pera lliurarme del cant ensopit y enervant de la pobra merla engaviada, l'hauria adquirida, per'aviarla, si no hagués recordat que un pastor va explicarme que, quan una merla quin cant l'home hagi malmés fentli imitar tonadas de las sevas cansons, fugitiva,'s troba un dia al bosch en mitj de las feréstegas, escoltan aquestas totas sorpresas el cant nou y extrany, y sens esperar que la sobrevinguda'l repeteixi, se li tiran assobre y la matan á picadas.

G. VILANOVA.

MATINADA D'ESTÍU

POESÍA DESCRIPTIVA PERA CHOR.

Neix un día pur y hermós,
y un sol d'or majestuós
entre mitj d'un cel blavós
s'aixeca esplendent, y alegre y joyós.

La marinada puja sobre'ls camps;
dolsas besadas
á dojo reparteix fresca, riallera,
y la floresta que son bés espera
llensa olors perfumadas.

Las flonjas alenadas els rossos blats ajeuhen;
espigas y rosellas ab goig intens s'abrassan,
s'abrassan y, amorosas, á son contacte's besan.

Canta alegre'l rossinyol,
la oreneta emprén son vol,
y las cigalas, ja desvetlladas,
cercan las brancas més despulladas
pera entonar sa cansó
preludi de xafogó.

El pagés ab goig, content,
envers el camp va fent vía;
li besa la cara'l vent...
y al respirá aquell ambient
perfumat de poesía
que l'encanta y que l'atráu,
fixa'ls ulls en el cel blau
pera saludá'l nou día...
y canta l'amor, y canta la pau:
es un cant tot armonía.

SALUTACIÓ

Naturalesa, mare prodigiosa
que'ns donas horas de bonansa y pau,
y llum, y ayre, y goig, y ansias de viure,
y'ns alentas á empendre'l trevall:
jo't benehesch. Cada nou jorn qu'apunta
confós t'admiro perque tot m'atraus,
y contemplo extasiat tas maravellas,
el sol, eix ample espay y eix cel tan blau.
Jo't benehesch, amant Naturalesa,
y admiro ta grandesa.

JAUME TERRÍ.

LA FILOSOFÍA GREGA ANTIGA

II

El primer filosop que se'ns presenta formant contrast ab la serenitat de Demócrit, es Sócrates (1). A Sócrates avuy dia'l veyém idealisat per la cicuta. Sos conciutadans el veyan sols com un vagabond ociós, casi sense més ocupació que la d'embaucar als esperits crèduls y torturar als ilustrats, baix pretext de moral imperativa.

Sas qüestions subtils y son ergotisme sempitern el feyan repugnant. Els Atenienses el consideravan con un tafaner impertinent de las intencions, com un inquisidor de la conciencia, com un polissont de l'ánima humana, un espia dels actes privats, un profanador de la sagrada *psiquis* de quiscún. Además era lleig, innoble y enemich de la Bellesa, que despreciava. Tenia'l front abrupte, els ulls insolents, la boca cínica, la barba hirsuta, el nas xato y'l ventre inflat, com el de Sileno.

Son brut manto de burell ple de recusits y de pedassos, sos peus grossos plens de duricias, sempre nusos, sa conversa grollera, el feyan repulsiu. Era una vergonya per'Atenas. Els seus discursos eran xabacans y atipadors. Treya sas comparacions dels objectes més ordinaris, de las culleras, de las tripas, de las ollas de sopa y de las escombrarias; son vocabulari era extret del dels menescals y palafreners. Embutia sos paragrafs de trivialitats y d'insolencias. Tot el dia, y fins de nit, recorria'ls mercats, las tendas de barber, las casas de las prostitutas, els gimnassos y'ls passeigs, sense més fi que'l de disputar y armar discussions. Ensenyava als fills á no obehir als seus pares quan aquests els hi deyan que no l'escoltessin. «*Qui s'oposa á la rahó*—els hi deya—*es un insensat, y no se li ha de fer gens de cas.*» A voltas se'l trobava com emboscat en las columnatas dels pórtichs, atisbant darrera d'una columna; com si fos un esbirro d'ánimas, esperant que passessin els joves, ó algún estratégich, ó un jutje ó un artista, pera detenirlos y atormentarlos ab sa dialéctica fins que'ls posava en contradicció ab ells mateixos. Sa dialéctica, encara que disfressada de bonhomia, en el fons, no era més que sofistica. Sols consistia en teixir una serie de qüestions capciosas, á las quals l'interlocutor ignocent responia de bona fe, pera embolicarlo tot seguit en altras qüestions derivadas que reduhian al absurd sas respostas. Com més se debatia l'interlocutor, més ell l'enredava, fins que al ultim, veyentli perdre la serenitat, l'acorralava contra un dilema, que'l deixava convicte d'inconseqüencia ó d'estupidesa. Llensava sa Εἰρωνεία (1) sobre'l vianant, com el pescador la xarxa sobre'ls peixos.

Els Atenienses estavan furiosos en contra d'ell. La moralitat del fi qu'ell pretextava no justificava l'ambigüetat de medis. «Las veritats no deuhen ésser aixarpadas ab trampa, ni cassadas ab ratera», deyan. «M'escapo de las sevas qüestions com un esclau fugitiu—exclama Alcibiades (2),—y quan el torno á veure m'avergonyeixo de las afirmacions que m'ha arrencat, y confesso que veuria ab goig que ja no fos d'aquest món.» Platón compara son contacte al del peix torpedo. Hi havia personas que fugian al véurel venir. Altres, no podentlo evitar, se tapavan las orellas. Y no pochs li tenian un gran rencor per havérloshi arrencat confessions contradictorias.

Aristófanes el combaté en *Els Núvols*, com un enemich d'Atenas. No s'ocupava de

(1) Sócrates nasqué en 469 d'una llevadora. Son pare era un esculptor anomenat Sofronisch. Ell feya estatuetas dels deus, quan era jove. També fou militar, valent y obstinat, segons contan.

(1) Sa Ironía la llensava Sócrates al final de la discussió, com una punyalada moral pera rematar al infelís qu'ab ell discutía.

(2) Platón: *El Banquet*.

la cosa pública, mes ab sa ironia la minava y la desfeya. S'anomenava ciutadá de la Terra, no distingint pas els helens dels barbres. Posava sa moral trista per sobre de las lleys. Com un arbre que dongués fruyts matzinosos, aquells de sos deixebles que's tiraren á la vida pública, oprimiren á sa Patria. Trasímenes y Critias foren els capitosts dels trenta tirans que delmaren á Atenas. El mateix Xenofonte's tornà un *condottieri* mercenari, ja posantse á sou dels Persas, ja desertant al camp dels Espartans. A Queronea fins combaté contra son país propi. Peró hi há més: en temps dels trenta tirans, ell, Sócrates, fou dels tres mil qu'apoyaren la tiranía. Y ara demanèm: ¿cóm no's vol que, á la restauració de la democracia, els Atenienses, per lliberals, per respectuosos de las opinions que fossin, no'l portessin al tribunal y'l condempnessin? Y no obstant, encara pera ell va haverhi gracia. Si'l portaren al tribunal, fou sols perque resultava un enemich de la Patria y de la llibertat dels ciutadans. Avuy per avuy, un cas anàlech provocaria en els moderns Estats el desterro ó'l presidi, si avans els particulars no l'haguessin ja tret á bastonadas.

No obstant, fou condempnat sols per dos vots; y encara no á mort, invitantlo á que s'escapés. Mes ell atacá al Jurat y demaná á més, ab to provocatiu, com á premi pera sas ideas y sos actes, que se'l mantingués á expensas d'Atenas, y llavors fou quan se'l condempná á beure la cicuta.

Y mort Sócrates, Platón se presenta. Platón, com Sócrates, ha perdut la fe en la Patria Helénica á forsa de generalisar. Ja no creu en l'avenir d'Atenas. Y no obstant, ve á establirshi, no per amor patri, sinó per ambició personal, perque en ella creu que hi ha de trobar sa satisfacció y son aliment. Vol ésser conegut, arribar á ésser célebre, universal. ¿Cóm utilisará sa celebritat? Ho ignora, peró avans que tot, lo que vol es ferse un nom, sigui com sigui. Després ja vindrá la direcció. La fi de Sócrates no l'atráu gayre. Se separá d'ell, y no fou pas dels deixebles que'l sostingueren en sa desgracia. Peró, essent hábil en extrém, ve y s'aprofita de la reacció que s'opera després de la mort del mestre pera presentarse com el dipositari del seu esperit. L'ombra de Sócrates ampara al seu traidor deixeble al entrar á Atenas.

No li tiraríam en cara á Platón ni sa habilitat, ni sa cobardía, ni'l seu oportunisme, si s'hagués consagrat á una gran causa, á una gran missió vital y humanitaria. Pero sols fou un *dilettanti* delicióS, un intelecte artistich. No sapigué vivificar la Patria com un gran esperit, ni purificarla y fortificarla com un gran revolucionari. Sempre acullintse á Sócrates, doná sas llissons en forma de diálechs. En el fons no sols es socrátich, sinó un poeta afeminat. No hi há sinó sentirlo. Ell es «l'amich de Sócrates», «el fill d'Apolo», «las abellas del Himeto han dipositat la mel sobre'ls seus llabis», «un cigne jove qu'ha emprés el vol del altar d'Eros ha anunciat la seva vinguda». La paraula li ha sigut donada «pera encantar als homes y als deus» Y quan la Patria necessitava ánimas fortas y heroicas, intelectes virils que la empenyessin envers l'avenir, ell parla de «*filosofar dolsament y ab gracia*». Sócrates havia vessat en els seus deixebles el desconhort y la lassitut de la seva moral decadent, y no podian menys d'obrar aixis tots ells.

La moderna crítica dubta que tots els escrits politichs de Platón li pertanyin per complert; *Las Lleys* y *La Política*'s creuhen retocadas ó interpoladas. En quant al *Banquet*, encara que imitat de Xenofonte, resulta sa obra mestra. Platón, al entrar á Atenas, vacilá entre si seria filosop ó poeta. Peró encara que's determinés per lo primer, sempre resulta un poeta. Aixís ab son art sublim Platón exposa, insinúa, «fa parlar als vius y als morts», desenrotlla l'acció y la *idea* com si fos en un drama; discuteix, afirma, contradiu, peró no's pronuncia. Per'xó se li nega la paternitat de *El Sofista*, en el qual l'argumentació es enérgica y contundent. Son estil, admirablement rich y armónich, s'enmotlla maravellosament als assumptos qu'ell tracta, resultant grave ó plascévol, grotesch ó sublim, segons el cas.

Com á filosop classifica, reuneix, resúm, s'apropia ab una paciencia inaudita tot lo dels seus predecessors y tot lo dels seus contemporanis, y ab un esperit socrátich y ajudat de sa imaginació,'s remonta fins conciliar Heráclit ab els Eleatas y ab els Pitagórichs.

Platón nasqué á Atenas y s'anomenava Aristoclés. Després dels seus viatjes se posá'l pseudonim de Platón, que vol dir *ample*. Era gros, apassionat, ardent en totas las sevas cosas, tenint una veu atiplada y uns moviments afeminats. Además tenia un gran poder sobre si mateix, fins dominar complertament lo que sentia. Aixís era, en el sentit propi de la paraula, un hipócrita, Ὑπο, χριτος, donchs aparentava devegadas una gran calma tenint una gran passió comprimida. Quan parlava, la seva peroració era quasi un cant. D'ell deyan qu'era «el rival de las cigalas, que deixan sentir sa música armoniosa en las ombras d'Academos.» Infatigable y autoritari, infatuat com un gall d'indi, imaginava ciencias ahont dictava lleys, fillas sols de sa rahó pura, y creyentse possehir en si mateix tot el saber humá, *Hagia sophia*, desdenyava als experimentadors per ésser susceptibles de contradirlo. Aristócrata per instint, la democracia «feria son ideal de mesura y d'armonía.» Obstinat y orgullós, condempnava tot lo que no era

ell, ó lo que'l destorbava; y afectava ignorar tots els qu'estavan aprop d'ell en sa propia via. Aixis may anomenà á Xenofonte.

Després de dotze anys d'ausencia, després d'haver estat á Egipte ab els sacerdots, á Italia ab els Pitagórichs y á Cyrene ab Teodor *el Matemátich*, torná á Atenas (387) pera fundar sa escola en els jardins de l'*Academia*, en la que hi ensenyá durant quaranta anys fins á sa mort. Per lo que sembla, el poble d'Atenas no va pas darli importancia. Platón transformá sas *conversas* en veritables *cursos*, é instituhí'ls *banquets*, acaparant els joves, que sustreya á las sevas familias, á la escola, á las festas, als jochs nacionals, al Teatre y al Agora.

Sa ciencia consistia en sentencias obscuras, dictadas en un llenguatje d'iniciador.

Era un idealista que's creya lliure de tota realitat y fins de tota lley natural. Desdenyava la gracia femenina, y cantava sos monstruosos amors sodomitas en el *Banquet* y en *Fedón*.

Aixis son sistema politich era un comunisme idealista, un autoritarisme assiátich, absolut; las propietats igualadas, y'l número de ciutadans restringit. Y tot subordinat á la *Ciutat*, que, tal com ell la concebeix, es l'Estat ofegant l'individuu.

Com á deixeble de Sócrates y de Pitágoras, predicava també un cosmopolitisme estúpit. Se deya ciutadá del món quan no hi havia més món civilisat que Grecia. Aixis preparava la ruina de la hermosa civilisació helénica, la èntrega y sujecció dels Aris als Semitas y Ugrofinesos, dels civilisats als barbres.

En el fons tenia mil dubtes que'l devoravan; res sabia positivament, peró recubria sa ignorancia de ropatjes poétichs, substituhint ab altivas y vagas frases las demostracions que no podia donar.

Protágoras havia enaltit al home, fentlo la mida de totas las cosas. Platón, pera contradirlo, cercá á Babilonia é Israel la omnipotent y cómoda divinitat absoluta dels déspotas, *El qu'es*, l'Indiscutible. «Els deus ho poden tot, ells ho fan tot, la virtut no s'ensenya, es un do de Zeus». Y aquest Zeus de Platón es, com el deu Judaich, un Cronos que de lo alt dels Uranos envia las grans calamitats, la fam, la sequia, la peste y'l contagi. Y si'ls pobles desapareixen, si las donas abortan, si la Patria mimva, tot es per la voluntat del Zeus Olimpich; ó bé'l Cronos destruheix las murallas, enfonza la flota y derrota l'exército. Pitágoras, Sócrates y Platón son els tres pares de la decadencia antiga, els tres qu'obran la porta al Cristianisme.

Y en aquest estat, com una plaga de llagostas, apareixen els sofistas.

(Seguirá.)

FRISANT

Del finestral els porticons obría
y veya'l mar molt lluny... ¡quí sab hónt era!
Hi arribava no més sa fantasía
moguda per l'amor, que may té espera.

Devant del vell casal hi há la Pinassa,
un alterós serrat qu'ab el cel juga...
Tot es bosch, bosch espés... Per ell hi passa
el llop tan sols... y es ella tan poruga!

Molt més enllá, es el mar...
Aixís li diuhen
els mossos qu'han servit al rey suara...
Y ella no'l pot passar! Y se n'hi riuhen
perque'l seu Blay no li ha tornat encara!

El Blay! Un minyonás de barba rossa
qu'allá al Perú ha guanyat una fortuna;
el va coneixe á ca'l onclet de Tossa
y li digué unas cosas... Y una... una!...

Una que no's pot dir. Sábla ella sola
y la guarda en son cor, com té guardadas
tres unsas d'or á dins la guardiola
que li fa un goig! També fa tres anyadas
de lo d'en Blay, y res... La primavera
prou escampa sas flors y sas aromas,
mes ve l'hivern y tot ho du á la ossera;
deixa pelats els arbres y las comas.

Quí sab si'l vent que sol gronxar la fulla
es el mateix qu'enllá del mar coneixen!
La bolva qu'ab el vent se'n va hont se vulla
sapigués dir lo qu'alguns cors pateixen!

Ella diría:—Ves, bolva estimada,
y pósateli als peus...—No! Es bojería!
Ella tan sols passant la mar salada
á sa falda manyach el portaría...

El mar es tan enllá! Fos á la vora,
ella'l vejés per sobre la Pinassa,
pogués ohir la onada cantadora,
seríali un consol. Mes ara's glassa
cada volta que guayta y no l'ovira
desde l'alt finestral... Res, res li porta
recorts d'aquell minyó per qui sospira...
Sempre'l serrat mateix; la terra morta;
els arbres aturats; la carretera
abaix al pla sens mostra de petjada...
Y encara'l cor li diu:—Espera, espera!...—
Y cap aucell s'acosta á sa teulada!

Y tants que'n veu volar! Hi há una pubilla
que no val un pinyó, no gens vistosa,
y té un promés cusit á la faldilla
que á flor de llabi'ls petonets li posa.

Ella ho veu tot sovint sens qu'ells la vejan...
Si aquell minyó tornés no ho miraría!
Las cireras d'arbós, quan vermellejan,
ella dels llabis d'ell las culliría.

Mes ara, res... Frisar, donar dos passos,
apamar l'horitzó, cercar estrellas...—
y ni un día trobar las dels seus brassos
dolcíssimas anellas!

CLAUDI OMAR Y BARRERA.

LA SOCIETAT FILARMÓNICA MADRILENYA

Heusaquí una societat musical ben organisada que pot servir d'exemple, tant per lo que ja porta realisat com pels sanitosos fruyts que promet pera lo successiu. Nosaltres, qu'haviam sigut sempre refractaris á creure en els avensos de la cultura musical de la capital d'Espanya, puig l'art de la música s'hi troba tant ó més endarrerit qu'en nostra ciutat, varem quedar gratament sorpresos al coneixe, primer, la fundació y organisació d'aqueixa Societat, y al assistir, després, á alguns dels seus trevalls, convencentnos personalment de la magnifica manera cóm anava portant á la práctica'ls seus projectes. Aquests consisteixen en «aumentar la cultura musical dels seus associats, que no tenen lo suficient pera satisfer sas necessitats artisticas ab lo que'ls ofereix ordinariament el mercat musical de Madrid». Y pera realisarho, creuhen lo més convenient comensar «posant als socis en contacte directe ab obras musical poch ó gens conegudas de nosaltres, oferintloshi la seva audició en las millors condicions possibles». Axió digueren ara fa un any las distingidas personas que portan la marxa de la Societat, en la circular pera la seva constitució, y axió ho han portat verament á la práctica, com aném á explicar.

Peró avans volém fixar l'atenció sobre un altre paragraf que considerém importantissim, y en el que hi trobém condensadas las veritables aspiracions artisticas d'aquesta mena d'associacions. Diu aixis:

«La interpretació de las obras la coloquém en segón terme. Axió no vol dir que despreciém el concurs dels intérpretes més hábils de que poguém disposar: pel contrari, el creyém indispensable pera la millor exposició de l'obra musical y'l solicitarém ab empenyo en la mida qu'ho permeti nostre fondo social; peró com podría succehir qu'algún d'aquells se preocupés excessivament de lluhir la seva destresa, creyém oportú manifestar que professém el principi de colocar per sobre de tot la fidel reproducció de las obras musicals tal com foren concebudas. Ab aquest objecte encarregarém que's fassin servir las edicions millor revisadas y més d'acort ab l'original, que s'interpretin al peu de la *nota*, y que's desentranyi d'aquesta'l seu veritable esperit, en que l'autor va posarhi la seva ánima: sobre aquestas bases tenen els intérpretes ample camp pera lluhir el seu talent.»

Y qué n'es d'hermosa aquesta llissó de sentit comú musical! Per no haverho tingut en compte'ns hem perdut tantas vegadas; es á dir, per colocar l'intérprete sobre l'obra, embabiecantnos més ab las habilitats y excessos del *virtuós* qu'ab la veritable bellesa artistica de las composicions. Y per aquest motiu tenim també que'ls organisadors de concerts no's preocupan pera res de conreuhar nostra educació donantnos á coneixe continuament obras novas de reconegut mérit, sinó sols d'explotar las nostras debilitats fent desfilar pel cinematógraf barceloni aquest seguit d'eminencias extrangeras, que generalment sols se cuydan de fer gala del seu *virtuosisme* y surten del pas servintnos á corre-cuyta, entre l'exprés d'arribada y l'exprés de surtida, mitja dotzena de plats rescalfats. Pel camí emprés no se l'educará may al públich: per'xó nosaltres ne protestarém sempre ab la mateixa forsa ab qu'ara aplaudim á la Filarmónica madrilenya. Y no ho fem precisament per las sevas paraulas, per las sevas intencions, puig ja n'estém escamats de tants manifestos y projectes que no passan de projecte, sinó per la seva campanya artistica durant l'any que porta de vida, confirmació complerta dels propósits qu'hem esmentat.

En efecte: per'acoblar al seu entorn las diversas tendencias artisticas dels aficionats, varen triar el punt en que tots coincideixen, el geni musical acatat per las escolas més oposadas, l'obra del inmortal Beethoven. Y l'Obra de Beethoven ha sigut presentada en una notable serie de 18 concerts, donantse á coneixe moltas composicions totalment desconegudas y altras molt poch executadas. Comensaren ab la execució complerta dels *Cuartetos* de Beethoven, pera la qual varen contractar al célebre «Cuarteto Parent» de Paris, que doná una serie de sis concerts en que foren magnificament interpretats els 17 *Cuartetos* que va escriure Beethoven y'l seu *Trio Serenata* de corda.

Després d'aquesta complerta historia del quarteto beethoveniá, passaren á un'altra potser més interessant encara per lo desconeguda, ó sigui la de las obras de Beethoven pera instruments de vent, y d'altres de corda. Aixis foren executats seguidament, pels millors solistas de Madrid, el *Trio* pera dos oboes y corn inglés; el *Duo* pera clarinet y fagot; el *Sexteto* pera dugas trompas y quarteto de corda; el *Trio-Serenata* pera flauta, violi y viola; el gran *Quinteto* pera piano, clarinet, oboe, trompa y fagot; el *Sexteto* pera dos clarinets, dugas trompas y dos fagots; el *Cuarteto* pera piano y corda; el *Quinteto* pera dos violins, dugas violas y violoncello; el gran *Trio* pera piano, clarinet y violoncello; y per fi'l *Gran Octeto* pera dos clarinets, dos oboes, dugas trompas y dos fagots. Creyém que la sola enumeració d'aquestas tan importants com desconegudas obras, es el millor elogi que's pot fer del camí emprés per la Filarmónica de Madrid.

Donchs encara hi hagué molt més: pera donar á coneixe'ls célebres *Trios* de Beethoven pera piano, violi y violoncello, fou contractat un molt reputat trio de Paris, format per tres senyoretas, las germanas Chaigneaux, qu'en un'altra serie de concerts executaren totas las obras qu'escrigué Beethoven en

aquest género. Vingué á continuació'l gran pianista Eduart Risler, qu'ab el seu art incomparable interpretá en una serie de concerts un gran nombre de Sonatas entre las més célebres del mestre de Bonn. Y, pera fi de tan magnifica campanya, el célebre violinista alemany Hugo Heermann, junt ab el pianista Karl Friedberg, donaren una audició completa de las deu *Sonatas* de violi y piano, de quins concerts ne donarem compte el mes de maig per haverhi assistit.

¿Cal enaltir una empresa artística de tanta trascendencia com la realisada á Madrid en l'ultim hivern? ¿Quán podrém en nostra terra, en que tant presumim d'avensats, tenir la ditxa de gosar ab semblants audicions? Quán se'n farán cárrech els organisadors de nostres concerts de qu'en aquests hi ha de presidir una *idea artística* sobre tota exhibició d'executants per notables que aquests siguin? Aquí també'ls hem tingut á en Risler y l'Heermann (mercés á que Madrid els havia contractat), peró comparís la seva rápida estada y'ls seus programas ab lo que realisaren á la cort. ¿De qui es culpa?

Una part d'aquesta, y molt important, s'ha de donar també á nostre públich, que no ha respost com devia á la major part d'iniciativas. No dirém que'l de Madrid sigui millor, peró en aquest cas, encara que sigui per excepció, ha sapigut colocarse á un nivell molt per sobre del nostre. Será la vanitat, serán els trevalls incessants de las personas qu'han emprés l'assumpto; sigui com sigui, la qüestió es qu'als pochs mesos de fundarse la Filarmónica madrilenya compta ab prop d'un *miler* de socis, que á rahó de cinch pessetas al mes li produheixen una entrada de més de *deu mil* duros anyals, ab quina cantitat se disposa á empendre trevalls artistichs en esferas més amplas. ¿Y no es de deplorar ben amargament que á Barcelona, per la deixadesa d'uns y altres, per l'egoisme y la tacanyeria de tants ricatxos, estiguém com estém, anant més aviat enrera qu'endevant?

Y encara hi há més. La nova Societat de Madrid, de la que podém dirne qu'es la verdadera ánima'l capitost del moviment wagneriá de la cort y reputat crítich musical en Félix Borrell, ha tingut un'altra iniciativa tant ó més lloable, que ve á esborrar la taca d'exclussivisme y *extrangerisme* ab que sovint som motejats els que posém nostres ideals més enllá dels Pirineus, y encara més á l'altra banda del Rhin. Ab molt bon acert ha volgut alentar als compositors de la terra destinant una part dels seus fondos pera premiar els trevalls que més ho mereixin, estimulant per medi de concursos la producció musical, tan faltada de protecció en aquest país.

Pera que arribi á coneixement dels músichs catalans reproduhim integras las bases del concurs que acaba d'obrir, cridántloshi la atenció sobre la importancia del premi que ofereix:

La *Sociedad Filarmónica Madrileña*, abre desde esta fecha un concurso para premiar un cuarteto de violín, viola, violoncello y piano, bajo las condiciones que á continuación se expresan:

1.ª El cuarteto ha de ser precisamente de autor español, original, no conocido, ni publicado, ni ejecutado anteriormente.

2.ª Las partituras que se presenten al concurso, llevarán en la portada ó cubierta y al final, un lema que las distinga, é irán acompañadas de un sobre opaco, cerrado y lacrado, en cuya parte exterior se escribirá el lema de la partitura y en la interior, en un pliego de papel, el mismo lema y la firma y la dirección del autor.

3.ª Las partituras se entregarán en el domicilio de la *Sociedad Filarmónica*, calle de San Miguel, núm. 21, principal derecha, Madrid, todos los días menos los feriados, de cuatro á siete de la tarde. Desde provincias, podrán remitirse por correo y certificadas á dichas Oficinas y á nombre del señor Presidente de la Sociedad. En cualquiera de estos dos casos, al hacerse cargo de ellas la Junta de Gobierno, se entregará ó remitirá un recibo con el número de orden de presentación y lema correspondiente.

4.ª El plazo de admisión, que como ya se ha dicho, comienza en la fecha de la presente convocatoria, terminará el día 30 de Noviembre de 1902, á las siete en punto de la tarde.

5.ª Los cuartetos presentados al concurso, serán examinados y juzgados por un jurado compuesto de los señores don Valentín de Arín, don Ruperto Chapí y don Emilio Serrano.

6.ª El jurado adjudicará un solo premio, consistente en 2.000 pesetas en metálico, las planchas grabadas de la partitura y papeles sueltos, y una edición de 100 ejemplares de la obra premiada. Esta, además, se ejecutará en uno de los conciertos que la *Sociedad Filarmónica* celebrará en Febrero próximo, y para cuyo objeto han sido ya contratados los distinguidos artistas señores don José del Hierro (violín), don Manuel Sancho (viola), don Víctor Mirecky (violoncello) y don Fabián de Furundarena (piano). El autor premiado presenciará y dirigirá, si así lo desea, los ensayos de esta primera audición de su cuarteto, con el fin de que se oiga y aprecie en las mejores condiciones posibles.

7.ª La *Sociedad Filarmónica Madrileña*, y en su nombre la Junta de Gobierno, se reserva el derecho de declarar desierto el concurso y dejar el premio sin adjudicar, si á juicio del Jurado, ninguno de los cuartetos presentados reune condiciones de relevante mérito.

8.ª Los autores de las obras no premiadas, retirarán sus partituras, previa la presentación del correspondiente recibo, antes de fin de Febrero de 1903.

La *Sociedad Filarmónica Madrileña* se propone abrir oportunamente otro concurso para premiar, en la temporada de 1903-1904, el mejor grupo de ejecutantes constituyendo cuarteto de cuerda (dos violines, viola y violoncello) que se presente ante un jurado nombrado al efecto.

Las condiciones del concurso se anunciarán más adelante, pero la Junta de Gobierno juzga conveniente adelantar la noticia para que los instrumentistas que piensen tomar parte en el mismo, tengan tiempo de unirse y ejercitarse, hasta lograr la homogeneidad y la ponderación de fuerzas imprescindibles en la interpretación de un género musical tan delicado, tan difícil y tan seriamente artístico.

Ja ho saben nostres músichs: ¿No hi haurá

ningú capás d'anar á disputar el premi als seus colegas, que fins ara sols s'han fet célebres en el malehit *género chico*? Ja que tenim la fal-lera de Madrid per'anárnoshi á morir de gana ab una partitura que may s'arriba á estrenar, ¿no podém anarhi ara que's tracta d'una idea artística y fins d'un *boci* gens despreciable?

JOAQUIM PENA.

SOL!

(RECORT D'UNA NIT)

Quina tristor, tan sol!...

Tots son fora. Quina buydor més feréstega hi há á casa! Mos passos ressonan ab soroll buyt. Tot es fosch; sols en un quartet hi crema una llantia espandint una claror esmortuhida que fa basarda.

Ressonan per l'espay ab vibracions lúgubres dotze horas; l'última campanada va retrunyint fins á apagarse lluny, lluny...

. . . . . .

Quina nit més llarga! Cóm te trobo á faltar, mare meva! Cóm anyoro tas caricias amorosas... tas solicituts de mare carinyosa!... No puch, no puch dormir... tanco fort las parpellas, y veig una munió de quadrets lluminosos, rojos y blaus, que voleyan amunt y avall vertiginosament y's persegueixen, rodant sempre ab velocitat frenética. Amago'l cap y'ls veig més resplandents. .

Tinch por!... Sento uns passos acompassats y calmosos que's van apropant, allunyantse... Quina confusió!... Els llumets inquiets van fonentse, y veig una cosa extranya, una cara feréstega que'm mira fit á fit ab ulls vidriosos, y's va engrandint infinitament fins transformarse en una calavera que balla una dansa desordrenada. Sento'l soroll fatidich de sos ossos desconjuntats que topan entre ells, y veig que s'atansa volent riure, ensenyantme una boca grossa, fosca!... Y en sas concas buydas hi brillan uns llumets verdenchs que'm miran y's bellugan pausadament... Quina opressió! Me tapo, tanco altra volta'ls ulls, y veigs uns monstres horrorosos que fan uns bots inverosimils... Y tot s'ajunta: calavera, llumets, monstres, y se'm fica dintre'l cervell!... Y'ls passos, acompassats sempre, s'acostan sens arribar may!... No goso aixecarme, estich com clavat, sense poder fer el més mínim moviment, suhant d'angunia... La por, qu'es dolenta! No'm recordo si he tancat bé la porta; la memoria se'm rebela, 'm sembla sentir soroll... un grinyol molt apagat d'una porta que s'obra!... Estich anguniós, sento xiuxiuheig, tot m'esgarrifo. Un xiscle enrogallat surt de ma gargamella! Els veig, veig lladres! Y s'acostan, y'm palpan!... Quina sensació!... Sento un fret al pit que'm glassa la sanch... M'han enfonzat un ganivet al cor y'm moro... Mare meva, ¿per qué ets fora?

. . . . . .

Quina quimera, Deu meu! Qué cosas fa fer la por! Sembla que ja estich més tranquil. Ja puch aixecarme, y ho faig ab recansa. Encench el llum... Res: tot es fora. Dech tenir febre. No goso mirar endins: temo véurehi quelcóm que'm deixaria paralisat.

Las dugas tocan... Qué tardan á passar las horas! Ja voldria que fos dia!...

Miro al carrer... Ningú; tot fosch; sols el fanal de la iglesia propera projecta una mica de llum esmortuhida. Sota'l fanal hi há'l ceguet de cada nit, sempre mut, estirat, impertorbable. Aquesta nit las notas qu'arrenca del violí pessigant las cordas me semblan més tristas, més planyivolas... No sé, tinch ganas de plorar... y ploro. Arraulit á un cantó del balcó, miro ab els ulls negats la inmensa y blavenca volta, y'm sembla com un inmens tros de roba arnat per quins foradets una llum, del darrera, hi traspuhés á petits rajolins... Ara estich més tranquil; ja casi m'ha passat la por, mes la tristesa m'invadeix altra volta, y penso y'm trobo tan sol!... La meva ánima pura no s'ha banyat en las onadas de la felicitat amorosa... y estimo, estimo molt... Qué deu ésser sublim ésser estimat per la dona estimada, dirse aquellas paraulas que á flor de llabi ja son absorbidas ab avidesa sense que ningú més las fruheixi!... Aquellas miradas apassionadas, lluminosas, de resplandors de ditxa!...

No soch un creyent, y sento desitj de resar... No'm recordo de las oracions que ma mare estimada m'ensenyava; venen algunas á ma memoria, peró incomplertas...

Inconscientment, d'esma, m'encamino al quarto ahont hi há la llum trista... Encara tinch por... Las vidrieras son tancadas. ¿Qué hi haurá al darrera?... Estich tremolós, no goso obrir, me sembla qu'haig de veure un

home estirat, ple de sanch, llumenat per quatre ciris que s'acaban... Els nirvis se'm rebelan, y dominantme, me fan donar un cop sech á la vidriera, que s'obra de bat á bat ab un soroll que retomba en la buydor de la casa... El balcó també es obert; no entra gota d'ayre. La llantia's va consumint lentament, y la flama puja recta, fumosa, sense llepar las parets del vidre transparent, y llumena dolsament la cara de la Verge, que té una expressió seráfica, extenent el blau mantell pera resguardar á dos noyets agenollats que ploran com jo plorava... Sento un desitj indefinible... Sense saber cóm, me trobo agenollat devant la Verge, ab las mans enllassadas, y'm sembla veure qu'extén els brassos y m'aixopluga també ab son mantell protector...Quina placidesa sento dintre mon sér!... No sé resar, y reso ab els ulls fits en ella, que'm mira compassiva, somrihent... Defalleixo... els brassos se m'abaixan llánguidament, y caych poch á poch sobre l'alfombra...El ulls se'm tancan, y vaig perdent de vista tot lo que'm rodeja...

. . . . . .

Una forta calor al rostre fa deixondirme: obro'ls ulls, y'm veig banyat de sol. Ja es dia! Oh! Mercés, Verge meva! Y tu, Sol, benehit sias!

A. Font y Laporte.

LA VEU DELS ESCLAUS

EL CECH

¿En qué he pecat?... Ay, lás! Doneume llum! ..
Quín martiri, tocar sempre las cosas
sense poderlas veure relluhir
ni un sol moment, á l'ansiada llum!

Quína buydor de tomba du la fosca
quan se sab qu'es eterna, com la mort!...
Viure en un món de flors y de brillants
y no podé adorá una sola imatje!...

Oh, donas! aparteuvos d'aprop meu!
La vostra veu ja es falsa, á mas orellas!
Aneusen á temptar l'amant poruch
qu'abaixa la mirada, sota'l día!

Aneusen á ostentar vostres tresors,
devant del melancólich qu'os anyora.
Jo tinch altres desitjos més potents
que'm rosegan el cor, insaciables!

Mos muscles, revellits y descarnats,
reposan condolguts de la fadiga,
y encara no he sabut qu'es el plaher,
perque'l plaher no m'ha donat la llum.

Mes no'm deixéu: veniume á deslliurar!
Veníu, cossos ardents, vessants de vida,
veníu á mi y petonejeume'ls ulls
ab tot l'enardiment de la vostra ánima!

Doneume llum!... doneume llum!... Vull veure,
perque'l sentir ja se m'ha fet pesat!
Jo vull! Vull veure alló que'm fa estimar
y alló que'm fa odiar!... Doneume gloria!

EL SORT

Injusticia, rebélat contra mi;
desferma ton rencor á la ignocencia!
Qué trist viure en un món de vibracions
y sempre entre un silenci de sepulcre!

Sempre entre aquest silenci, aquest recel
que no deixa esplendir la idea clara!...
Sempre veure las cosas en repós,
no sentint el soroll del moviment! ..

Veure moures las onas sens remor
no pensant en la forsa del perill;
véureuho tot bellugarse en quietut,
com se belluga'l peix en son fons d'aygua!...

Se m'ha fet endebadas tot esfors:
pera mi no ressona la paraula,
ni la tempesta en días imponents.
La Creació sempre brilleja muda.

He penetrat en els tallers y fábricas,
hont roda diligent el mecanisme
y entre'l gran moviment, que dona vida,
mas orellas, com sempre, han sigut mortas.

Sols he vist el Progrés, no l'he sentit.
Donchs ¿hónt es la remor que desensomnia?
Vull despertar d'aquest silenci fret!
Doneume forsa!.. ¿Arribaré á sentir?

CHOR

—Nosaltres no veyém! ..
—Nosaltres no sentím!...
—Nosaltres no toquém!...
—Nosaltres malehím!
Nosaltres malehím, mare Natura:
malehím ab l'afany de qui vol Ser.
Malehím per la llum, que no veyém,
malehím pel soroll, que no sentím,
y malehím pel toch, puig no toquém!
¿Quína es la nostra culpa, injusta Mare?
¿Per qué no'ns haurás fet á tots iguals?
Pensa que tots tenim rahó de ser,
perque tots guardém forsas per la llnyta.

Obrans la font que'ns desperti'ls sentits
y no serém esclaus á viva forsa!

Nosaltres, en la vida, no vivím:
nosaltres som els únichs que patím!

Plácit Vidal Rosich.

TEATRES

QUAN ENS DESPERTARÉM D'ENTRE'LS MORTS...— ELS PILANS DE LA SOCIETAT.

Las sessions donadas en el Teatre de las Arts per iniciativa d'uns quants joves entussiastas del art modern, resultan forsa interessants. Las «Vetlladas Avenir» ens han permés fer algunas observacions y descubriments que per si sols justificarian l'aplauso més espontani á n'aqueixos joves desinteressats qu'ab tanta fe y bona voluntat trevallan.

Ellas ens han descubert que las obras de Ibsen y altres autors *no teatrals*, segons *las patums*, son perfectament representables y adquireixen al véurelas en escena un gran relleu y una intensitat dramática extraordinaria. Ellas ens han demostrat qu'existeix á Barcelona un públich cult, curiós—en el bon sentit d'interessarse per tot lo que significa en art progrés y novetat—y entussiasta. Donava gust veure l'ampla sala del teatre de las Arts plena d'un públich complexe, encara que dominanthi l'element obrer, qu'escoltava ab silenci y atenció, que procurava interpretar y explicarse tota la trascendencia de las obras que's representavan, y que lograntho més ó menys bé, ó no lograntho gens ni mica, surtia del teatre content y satisfet; puig fins els que menys ho entenian se'n emportavan al fons del cor y al fons de la pensa algunas guspiras de bellesa que instintivament sentiren, y algunas ideas generosas que'ls impresionaren fondament. Si: á Barcelona hi há un públich—el qu'hem vist aquests dias n'es una petita part y una bona mostra—que está en disposició de capir y d'admirar las grans obras del teatre modern. Serenament escolta y serenament procura seguir al autor per regions novas que freqüentment no veu prou claras. Y aixó es lo essencial; lo demés vindrá després; la educació artistica d'un públich tan ben disposat no es pas gayre dificil. ¿Hi haurá qui la intenti? ¿Hi haurá qui tracti de nodrirlo, de regularisarlo y de disciplinarlo aquest públich d'un dia que tan espontaniament s'ha manifestat? Desgraciadament temém que no. Las empresas prefereixen l'altre, el rutinari, el que va al teatre á fer la digestió, á murmurar del proxim, á veure y ésser vist, á fer conquistas ó deixarse conquistar; en una paraula, prefereixen nostres grans públichs de moda de nostres grans teatres, que pagan bé ab la condició expressa de que al teatre se'ls hi deixi dormir tranquils. Res que desperti conciencias brutas, res qu'exciti cervells atrofiats, res que promogui sentiments generosos que podrian ésser font de remordiments inútils.

En fi, las «Vetlladas Avenir», ab l'éxit incontestable qu'han obtingut, ens han descubert els amples horitzonts que s'obririan pera l'art dramátich á Barcelona si á la bona fe y entussiasme dels seus organisadors s'hi ajuntessin els medis materials y morals indispensables pera tan gran obra. Han lluytat ells ab la manca d'un local á propósit. ¿Quán s'aixecará aquest nou y perfecte teatre que tanta falta'ns fa? Han lluytat ab la manca de decorat, de vestuari y demés elements d'escenografia, cosas també tan indispensables. Han lluytat ab la manca d'actors suficientment preparats pera realisar ab la perfecció deguda la dificil tasca. Fins els ensaigs no han pogut ésser tan numerosos ni detallats com convindria.

Y á pesar de tot, l'éxit ha sigut franch. ¿Qué succehiria si tinguessim un bon teatre, una bona direcció artistica, decorat y accessoris apropiats, actors escullits, ben dirigits y ben ensajats, y's representessin tota aquella munió d'obras extrangeras encara no conegudas, y las catalanas qu'indubtablement s'escriurian en temps més ó menys llarch? No dihém aixó pera escatimar nostre aplauso á tots els qu'han intervingut en la organisació d'aquestas sessions. Avans al contrari, tots ells el mereixen, y ben entussiasta. Tots han trevallat com á bons, y si en determinats actors y determinats detalls podriam senyalar lamentables deficiencias, ja hem dit avans que, en general, se deuhen á causas independents de la voluntat y fins de las condicions artisticas de cada hu.

Per tals motius no analisarém el trevall de cada actor en las diferentas obras, y ferém sols constar qu'en conjunt han fet molt més de lo que'ns hagueram atrevit á esperar.

Ara diguém quelcóm de las obras representadas.

La primera nit donaren *Els mals pastors*, traducció d'en Cortiella, ánima d'aquestas sessions. No poguerem assistirhi, mes nostre amich en Monegal ja'n doná compte, y com nosaltres mateixos també parlarem ja de l'obra d'en Mirbeau y de sa traducció quan va estrenarse, no tenim avuy per qué insistir.

La segona nit va representarse l'última obra d'Ibsen *Quan ens despertarém d'entre'ls morts...*, traducció publicada per JOVENTUT y que, per lo tant, nostres lectors coneixen. En el prólech de la mateixa donarem la nostra impresió ó judici personal, procurant determinar el sentit y trascendencia del drama y senyalant al mateix temps las innombrables bellesas que conté. No hem, donchs, de repetir aquí lo qu'allí diguerem. Fem notar, no obstant, que'ns impresioná y que impresioná al públich fondament.

Els pilans de la societat son lo que aquí'n deyan fa vint anys la gent d'ordre, lo qu'avuy ne diuhen la gent de bé; son els pseudo-filántrops de la politica, de la industria, del trevall y de la caritat. Diputats y regidors que acceptan actas *sacrificantse*, industrials y comerciants que s'enriqueixen servint al poble, banquers que dedican un hu per cent dels

seus beneficis á encapsar suscripcions benéficas y á obras públicas que generosament regalan á sos conciutadans; pastors d'ánimas quina austeritat de principis imposa una gran reserva al practicar las virtuts evangélicas; caps de colla revolucionaris que predican l'extermini públicament y adulan en privat al amo que'ls paga; en una paraula, tota aqueixa gent egoista é hipócrita que *honradament* va dret al seu negoci tot y donant á entendre que's desviu pel bé del públich. Heusaquí'l quadro que'ns presenta Ibsen en *Els pilans de la societat*. Ibsen tracta de desenmascararlos, y després de presentarnos una serie de tipos deliciosissims, exuberants de vida y de veritat, en que retrata tota aquella serie de sers egoistas aparentment models de virtuts civicas y privadas, se'n entra á analisar intimament el fons d'aquellas ánimas. Y aquells miralls li resultan de llauna, en el fons d'aquellas existencias sols hi troba ambició, orgull, egoisme y falsetat.

No podém fer un análisis detingut d'aqueixos puntals de la societat qu'estudia Ibsen perque l'espay no'ns ho permet. Ens fixarém, donchs, en un sol tipo, el del protagonista, qu'es el nirvi de l'obra. Ab ell ne tindrém prou pera donar concreta idea de la mateixa. Bernick es un rich armador y comerciant que per la exemplaritat de sa vida privada, per la serietat y formalitat de sos negocis, per la serenitat y sentit práctich que demostra en sos consells y en sas ideas políticas y socials, y en fi, per la generositat ab que acudeix á fer el bé sempre y quan las necessitats ó l'interés públich ho reclama, es el més ferm puntal ab que compta la petita ciutat ahont l'acció's desenrotlla. En el quart acte, el pastor Rorlund, un altre puntal espiritual, ens fa la seva apologia en termes tals, que no donan lloch á dubte sobre la seva honorabilitat. Mes Ibsen ens el presenta despullat aquest tipo, y sota aquellas apariencias hi trobém lo següent: Exemplaritat de sa vida privada: Bernick tenia de casarse ab Lona Hessel, una xicota independent y despreocupada á qui estimava y de qui era estimat; mes un dia, anant els negocis de sa casa malament y necessitant diners, la deixa pera casarse ab sa cosina Betty, qu'ha de heretar. S'hi casa sens amor. La familia Bernick naix sobre las runas d'un cor noble, el de Lona, y la seva base no es l'amor, sinó una especulació. Conseqüencia: aquella exemplaritat en la vida privada no es més que un fruyt de la indiferencia en las relacións conjugals. «Betty—diu Bernick—no podia admetre la idea de que'ls més grans esclats d'amor se transformessin ab el temps en dolsa amistat. Ara ja hi está resignada.» Betty no será may la companya que, fonentse per l'amor ab son marit, pot contribuhir á formar una familia model. Y no obstant, d'aixó'n diuhen una familia exemplar. La serietat y la formalitat en sos negocis son las següents: S'havia de construhir un ferrocarril al litoral, y ell troba medi d'impedirho perque *hauria perjudicat las sevas linias de vapors;* se posa al devant d'una nova empresa que'l construhirá per l'interior, peró avans compra per sota má á baix preu els terrenos que aquell ha de creuhar. Tot seguit fa una grossa almoyna. Pera qu'en els seus tallers reparin un vaixell propi, deixa empantanegat el d'una companyia americana, y al reclamar aquesta que'l barco surti inmediatament, pera evitar reclamacions y murmuracions, mana que's fassin las obras peremptoriament ab tot y saber que'l barco está podrit de la cala y que, mal reparat, segurament s'enfonzará com plom ab tripulants y carregament. En quant á sas ideas, que's manifestan en continuas declamacions sobre l'interés públich, y en continuas caritats, obras de beneficencia y utilitat, per poch que las analisém trobarém que totas ellas están destinadas á conquistar la opinió pública y la fama de honradesa inmaculada qu'ell necessita pera maniobrar lliurement. Sas generositats son reproductivas.

Peró una taca més negra, sobre la qual s'ha entreteixit la seva vida, hi há en sa conciencia. Quan era jove, un gran escándol va conmoure á la morigerada ciutat. El marit d'una *estrella* de circo va sorpendre á sa muller ab un amant que va tenir de saltar per la finestra. L'amant era en Bernick; mes un germá de la dona ab qui aquest s'havia de casar y que se'n anava á América va deixar que'l declaressin héroe del fet, conservant aquell una reputació intacta. La heroína morí de miseria, despreciada per aquella societat puritana, y una filla que va deixar fou recullida per aquella gent caritativa que no per'xó li perdoná may els pecats de sa mare. La protecció y'l despreci sempre'ls senti la pobra Dina junts. Encara hi hagué més: la situació precaria de la casa de comers que regentava alashoras en Bernick doná lloch als remors de que'l seu cunyat se'n havia anat á América ab diners de la caixa; y en Bernick, á qui aytals remors convenian, puig justificarian la petició d'un plas pera fer determinats pagos, confirmá ab son silenci la murmuració sense tenir pera res en compte la nota de criminal ab que carregava al seu cunyat y benfactor. Sobre tan bruta historia s'aixecá la reputació intacta y la fortuna colossal del honorable *pilá*.

No podém explicar el drama. Apuntarém sols el conflicte. Un dia en Joan, l'home que per ell va sacrificarse, torna, y aquella societat contempla admirada la seva serenitat, que califica de descaro, y s'esparvera á la fi quan coneix que, per un conjunt de circunstancias que no hem de detallar, ell, l'amant de la mare, vol casarse ab la filla, la orfaneta que caritativament reculliren. La reve-

lació dels fets s'imposa, y'l pobre Bernick, aclaparat, prevéu la seva ruina moral y material. Alashoras ens mostra l'autor la lluyta d'un home ab sa conciencia, d'un home que no era pas un criminal, quina historia negra es la mateixa historia de la majoria de la gent de bé, quinas petitas falsetats y mentitas son consideradas com pecats venials; y aquest home, quin punt de partida no fou la veritat pura, trobantse encarrilat, arribará fins al crim pera conservar intactas sa reputació y sa fortuna.

Heusaquí en síntesis la idea general de *Els pilans de la societat*. L'egoisme y la hipocresia son la base falsa en que s'apoya la societat moderna, y aquesta base ho es tant de falsa, que'l fet més insignificant la fa trontollar molt sovint. Es necessaria una revolució molt fonda pera regenerarla de debó; perque —no'ns cansarém d'insistirhi,—els tipos y'ls quadros que'ns pinta Ibsen en aquesta obra no son pas lo més dolent, sinó lo milloret de lo que trobém en la societat actual. Tant es aixis, que l'obra, contra lo que acostuma á succehir en las demés del mateix autor, acaba bé, tal volta massa bé pera la verosimilitut dramática. Las ánimas senzillas surten del teatre dolsament impresionadas. Els temperaments reflexius tal volta s'explicarán aquest desenllás de comedia tenint en compte que l'autor té declarada guerra á mort als sectaris, y que tractant ell de presentarnos en escena no la escoria, sinó lo milloret de la societat, la reacció de conciencia qu'obliga á Bernick á fer confessió general y altres detalls que donan al final una tónica consoladora y fan preveure una possible regeneració, significan que no ha volgut ell mateix ésser titllat de fanátich. Per nostra part, ab tot y creure que teatralment l'obra guanyaria ab un desenllás més conforme ab la realitat, creyém també qu'ell, lluny de destruhir la idea general, l'aferma ab més serenitat y energia, per quant no deixém de notarhi un cert escepticisme y uns punts d'ironia que mal amagan lo que sobre'l particular pensa l'autor.

Molt més podriam dir sobre aquesta obra, que, malgrat sas apariencias senzillas y son realisme, no deixa d'encloure qüestions trascendentals: peró no disposém d'espay. Tal volta un altre dia tindrém ocasió d'insistir, estudiantla baix diferent punt de vista.

NOVAS

El Penadés en el sigle XIX porta per titul un volúm de 350 páginas que conté'l material llorejat en el concurs d'historia contemporania organisat pel «Centre Catalanista» y patrocinat per l'Ajuntament de Vilafranca, que's celebrá á XXXI d'agost de MCMI.

Es un llibre ben remarcable y que acredita prou la tasca dels organisadors. Els trevalls llorejats, dels senyors Ramón Esclassans y Milá, Antoni Martorell y Panyelles, y'l d'adició feta pel secretari del jurat Claudi Mas y Jornet, revelan la importancia d' aquella vila, sobre tot el darrer, d'en Mas, erudita memoria que senyala'l grau de cultura del jove escriptor, qui no solsament sab polsar la lira y fer excelents versos, sinó que á voltas escorcolla'ls arxius y'n treu lo que pochs ne saben treure: las novas profitosas pera'l tema qu'ell se proposa.

No cal dir la importancia del discurs del president del jurat, el malaguanyat doctor Robert: página brillant de crítica histórica, ab conceptes hermosament expressats y á quin més interessant.

De debó aplaudim la tasca del «Centre Catalanista» de Vilafranca, y li augurém profitosa vida si segueix aquests camins. El bé que reporta á nostra idea es ben positiu.

—

Nostre estimat amich del Rosselló en Jules Delpont ens ha fet present d'un ramell de catalanadas que acaba d'estampar ab el titul de *Flors Rosselloneses*. De lo simpátich qu'es aquest llibre ja se'n donarán compte'ls nostres llegidors dihéntloshi qu'es un aplech de trevalls de tots els escriptors rossellonesos y ademés dels catalans d'aquí y de Mallorca que s'han ocupat alguna vegada de la terra de las *montanyas regaladas*.

Aquesta antologia es clar qu'ha de donar bon fruyt allá hont se troban ja desvetllats la literatura y l'esperit catalaneschs.

Tancan el llibre dugas cartas importants: una del gran Mistral y altra d'en Peyre Devoluy, felibres de la Provença.

Felicitém al amich Delpont pel seu trevall incessant en pro de nostra llengua preuhada. Mort el patriarca Pepratx, á n'ell li toca vetllar el foch sagrat.

—

Ha sigut destinat á Burgos el tinent coronel don Ramón Morera y Galicia, que de llarch temps venia figurant en l'Estat Major d'aquesta Capitania General. Ab tal motiu diu el *Diario de Barcelona:*

«El señor Morera, durante el tiempo que ha permanecido en esta Capitanía General, ha estado encargado repetidas veces de la censura de los periódicos y ha procurado siempre, en cuanto se lo ha permitido el cum-

plimiento de su deber, hacer lo menos molesta y enojosa posible esta medida á las publicaciones periódicas.»

Per nostra part hem de consignar qu'haviam tingut ocasió de reconeixe en el senyor Morera aquestas bonas qualitats, y qu'estém, per lo tant, conformes ab el solt del *Brusi*. També cal reconeixe en el senyor Morera la ilustració que'l distingia, puig era autor d'un mapa de Catalunya y de diferents trevalls que posavan de relleu sos no comuns coneixements.

—

Pera'l diumenge dia 7 del corrent havia preparat la «Lliga Catalanista» de Girona un *meeting* en el poble de Borrassá, *meeting* que fou suspés segons sembla en virtut dels maneigs dels cacichs gironins, els quals temps há que trevallavan pera lograr aquesta suspensió, que legalment no sabém explicarnos.

—

Hem rebut el número 4 de la *Revista de Bibliografia Catalana* pertanyent al primer semestre d'aquest any, qu'ha editat «L'Avenç» ab el mateix bon gust que'ls números anteriors. En son sumari hi figuran els següents trevalls: *L'inventari de la llengua catalana, de don Marián Aguiló y Fuster*, per Angel Aguiló; *Lo carcer d'amor de Diego de Sant Pedro*, per S. Sanpere y Miquel; *Butlleti bibliográfich* y *Novas*. Es curiosa la noticia de *Lo carcer d'amor de Diego de Sant Pedro*, quina traducció catalana, feta per Bernardi Vallmanya, fou publicada en edició de Rosembach á Barcelona en 1493. L'únich exemplar públicament conegut se troba en la Biblioteca del British Museum de Londres. D'alli n'ha tret en Sanpere y Miquel las reproduccions de las vinyetas que ilustran dit llibre y que figuran en aquest quadern de la *Revista de Bibliografia Catalana*.

—

Altras publicacions rebudas:

Marianela. Desena edició de la famosa obra d'en Benet Pérez Galdós, que forma part de las novelas espanyolas contemporanias de la primera época d'aquest autor. Se fa constar en aquesta edició que l'obra está esmeradament corretjida. Preu, 2 pessetas.

Per la litografia «Rovira y Fill y Chiqués» s'han publicat uns exemplars oleográfichs, á vint tintas, reproducció del quadro d'en A. Mas y Fondevila que representa á la Verge de Montserrat y als somatents armats de quins es patrona, els quals sembla han acullit molt á gust dita reproducció.

Ens han sigut enviats dos exemplars del cartell anunciador de las regatas internacionals á vela y rem, organisadas pel Real Club de Barcelona y patrocinadas per l'Ajuntament, que tindrán lloch del 24 de setembre al 5 d'octubre. Pera ellas s'ofereixen importants premis en objectes d'art y en metálich. A la vegada s'anuncian diversas festas marítimas populars. El dit cartell l'ha pintat en Joan Llaveria, y es de vistós efecte.

Fidel Giró, impressor.—Carrer Valencia, 311.

JOVENTUT

SETMANARI CATALANISTA

Els trevalls se publican baix la exclussiva responsabilitat de sos autors.— No s'admeten els que no sían inédits. — No's tornan els originals. — Se donará compte de las obras rebudas en aquesta redacció, y de las qu'ho mereixin se'n fará crítica.

PREUS DE SUSCRIPCIO

CATALUNYA: Un any..	8	Pessetas.
» Mitj any.	4'50	»
» Trimestre.	2'25	»
ALTRAS REGIONS D'ESPANYA: Un any..	9	»
EXTRANGER: Un any..	10	Franchs.
Número corrent..	20	Céntims.
» atrassat, ab folletins..	40	»
» » sense folletins.	25	»